

خبرنامه تحولات بین‌المللی گاز

شماره ۲۴ - ۱۴۰۰/۰۱/۱۵

در این شماره:

- تحولات بازار تک‌محموله
- اخبار
  - اتکای فزاینده صنعت گاز آمریکا به صادرات ال‌ان‌جی
  - مذاکرات عراق با تونال فرانسه در خصوص معامله ۷ میلیارد دلاری در بخش انرژی
  - اعلام کشف اولین میعانات گازی در میدان شفق - آسمان کشور آذربایجان
  - کاهش قابل‌توجه واردات ال‌ان‌جی چین در ماه فوریه ۲۰۲۱
  - برنامه قطر پترولیوم جهت تملک کامل قطر گاز ۱
  - افزایش قیمت‌های ال‌ان‌جی به دلیل اختلال در کانال سوئز
  - رشد صادرات ال‌ان‌جی مصر در سه ماهه نخست سال
- گزارش ویژه حقوقی: اصل ۱۳۹ قانون اساسی و شرط داوری در قراردادهای بین‌المللی نفت و گاز
- قیمت‌های جهانی نفت خام

نفت برنت	شمال شرق آسیا* (JKM)	تی‌تی‌اف هلند*	هنری‌هاب - نایمکس	۲۰۲۱
۹/۴۴	۱۳/۶	۷/۲۸	۲/۷۱	ژانویه
۱۰/۵۳	۷/۴۶	۶/۱۹	۵/۳۵	فوریه

× ارقام بر حسب دلار در هر میلیون بی‌تی‌یو می‌باشند.
به علت عدم دسترسی به رقم دقیق میانگین قیمت‌های ماهانه که در نشریه پلاتس منتشر می‌گردد، حدود قیمت از برخی اخبار استخراج شده است.

((اخبار مندرج از نشریات معتبر بین‌المللی استخراج گردیده است و الزاماً منعکس‌کننده نقطه نظرات این معاونت نمی‌باشد.))

تحولات بازار تکمحموله

شاخص قیمت تکمحموله ال ان جی آسیا "JKM" در پی انسداد کانال سوئز اندکی افزایش یافت و در هفته منتهی به ۲۶ مارس از ۶/۵ به ۶/۸ دلار در هر میلیون بی تی یو رسید که بالاترین میزان طی این ماه را رقم زده است. معاملات آتی ال ان جی در بازار نیویورک در تاریخ مذکور با ۷/۹ درصد افزایش نسبت به هفته قبل آن به ۶/۹۳ دلار در هر میلیون بی تی یو رسید.

کشتی غول پیکر Ever Given که از ۲۳ مارس در کانال سوئز به گل نشست منجر به انسداد غیرمنتظره و اختلال در تردد کشتی ها گردید و نوساناتی در بازار ال ان جی ایجاد نمود. هرچند به گفته تحلیل گران نسبت به حجم کلی تجارت ال ان جی، تنها حجم اندکی از طریق کانال سوئز به بازار آسیا منتقل می شود و این تاخیر در حمل و نقل تاثیر اندکی در عرضه ال ان جی خواهد داشت.

قطر، بزرگترین صادرکننده ال ان جی خلیج فارس، انتقال دهنده اصلی گازمیع از طریق کانال سوئز به خریداران اروپایی است که در صورت تاخیر و تغییر مسیر کشتی ها به دماغه امید نیک "Cape of Good Hope" در جنوب آفریقا، تا حد زیادی بر تامین گاز اروپا تاثیرگذار خواهد بود.

اغلب محموله های ال ان جی ایالات متحده که به خریداران بزرگ آسیایی در ژاپن، چین و کره فروخته می شوند از طریق کانال پاناما و با صرف زمان کمتری به بازار آسیا می رسند. محموله هایی که از طریق کانال سوئز منتقل می شوند معمولاً به مقصد هندوستان است که در حال حاضر سه فروند کشتی تغییر مسیر داده و از دماغه آفریقا به سمت این بازار در حال حرکتند. اگر چه این تغییر مسیر بر زمان تحویل محموله ها تاثیرگذار است و طولانی تر شدن زمان انتقال، سود مالکان محموله را کاهش می دهد ولیکن حجم آنقدر اندک است که تاثیر جدی بر قیمت های آسیا نخواهد داشت.

قیمت ANEA، ارزیابی موسسه آرگوس برای تحویل محموله های اسپات ال ان جی به شمال شرقی آسیا، برای هر دو نیمه ماه می به طور متوسط به ۲۳ سنت در هر میلیون بی تی یو پرمیوم نسبت به قیمت TTF ماه آوریل رسیده است. بنا بر اعلام فعالان بازار، این میزان پرمیوم برای ایجاد انگیزه در محموله های ایالات متحده برای رفتن به آسیا به جای اروپا کافی نیست. هنگامی که مصرف ال ان جی در آسیا برای اهداف سرمایه گذاری در تابستان یعنی از ماه ژوئن تا ماه سپتامبر به اوج برسد، این مسئله می تواند جدی تر شود.

قیمت ANEA در بیست و پنجم ماه مارس برای نیمه اول ماه می، ۶/۹۸۵ دلار در هر میلیون بی تی یو، نیمه دوم ماه می ۷/۰۱۵ دلار در هر میلیون بی تی یو و نیمه دوم ژوئن ۷/۰۸۰ دلار در هر میلیون بی تی یو برآورد شده است. آرگوس منحنی فوروارد ANEA را در بیست و پنجم ماه مارس برای تحویل فیزیکی ال ان جی، ۷/۰۳۸ دلار در هر میلیون بی تی یو برای ماه ژوئیه، ۷/۰۹۳ دلار در هر میلیون بی تی یو برای ماه اوت و ۷/۱۳۳ دلار در هر میلیون بی تی یو برای ماه سپتامبر ارزیابی کرده است.

منبع: Reuters, Argus, ۲۶ و ۲۹ مارس ۲۰۲۱

اتکای فزاینده صنعت گاز آمریکا به صادرات ال ان جی

تولیدکنندگان گاز آمریکا به طور فزاینده‌ای به صادرات ال ان جی به اروپا و آسیا اتکا می‌کنند تا بتوانند تولید در حال افزایش خود را جذب این مناطق کرده و از کاهش قیمت‌های داخلی در اثر تولید بیش از حد نیز جلوگیری نمایند. بین سال‌های ۲۰۱۵ و ۲۰۲۰ تولید و مصرف گاز آمریکا به ترتیب به طور متوسط ۴/۳٪ و ۲/۳٪ در سال رشد داشته است. بخشی از تولید اضافه، به جای واردات گاز (که اخیراً وجود داشت) مورد استفاده قرار گرفته اما بقیه گاز اضافه، توسط خطلوله و یا به شکل ال ان جی به بازارهایی در آمریکا، اروپا، خاورمیانه و آسیا صادر شده است.

در مقایسه با سال ۲۰۱۵ که صادرات ال ان جی آمریکا کمتر از یک میلیارد مترمکعب بوده، در سال ۲۰۲۰ این میزان تقریباً به ۶۷ میلیارد مترمکعب رسیده است. سال گذشته، محموله‌های ال ان جی خروجی از آمریکا بیش از ۷٪ تولید گاز داخلی این کشور را تشکیل داده و در آخر سال، این میزان برای اولین بار به ۱۰٪ رسیده است. بین سال‌های ۲۰۱۶ و ۲۰۲۰ صادرات سالانه به آسیا حدود ۲۲ میلیارد مترمکعب افزایش داشته در حالی که افزایش صادرات به اروپا ۲۰ میلیارد مترمکعب بوده است.

در بازارهای بین‌المللی، گاز آمریکا با ال ان جی قطر، استرالیا و روسیه رقابت می‌کند. هم‌چنین با خطلوله گاز از روسیه و آسیای مرکزی به اروپا و شرق آسیا و نیز با زغال سنگ و سایر سوخت‌ها برای تولید برق و حرارت هم رقابت می‌نماید. در نتیجه، دستیابی به بازارهای صادرات، به یک الویت مهم برای صنعت گاز آمریکا و هم‌چنین برای سیاستمداران این کشور تبدیل شده است. فشارهای آمریکا بر آلمان برای ترک خطلوله گاز نورداستریم ۲ نیز بخشی از نیاز به بازارهای جدید برای ال ان جی صادراتی آمریکا می‌باشد. از طرف دیگر، آمریکا باید بازارهای معمول خود را نیز همچنان برای خود حفظ نماید. در منطقه آسیا، آمریکا برای متحدان خود مانند ژاپن، کره جنوبی و تایوان و هم‌چنین برای برخی از کشورهایی که سریع‌ترین رشد مصرف و واردات را دارند مانند چین و هند، یک صادرکننده مهم به حساب می‌آید.

منبع: Reuters، ۲۶ مارس ۲۰۲۱

مذاکرات عراق با توتال فرانسه درخصوص معامله ۷ میلیارد دلاری در بخش انرژی

احسان عبدالجبار، وزیر نفت عراق، در مصاحبه‌ای که روز شنبه ۲۸ مارس ۲۰۲۱ پخش شد، به اشرق نیوز اعلام کرد، عراق در حال مذاکره بر سر توافق با غول نفتی توتال جهت ساخت تاسیسات بزرگ زیربنایی، توسعه میدان‌های نفتی و تولید گاز است. وزیر نفت عراق هم‌چنین اضافه کرد که انتظار دارد قرارداد قبل از ماه ژوئیه نهایی شود. رابطه با توتال براساس هدف قرارداد صنعت با کربن کم و جمع‌آوری کلیه گازهای فلر شده خواهد بود و قرار است در مرحله اول یک گیگاوات انرژی خورشیدی تولید نماید. یک تیم تخصصی از وزارت نفت عراق این مذاکرات را با توتال رهبری می‌کند.

وی ادامه داد: "این توافقنامه عظیم و حجم سرمایه‌گذاری بیش از ۷ میلیارد دلار است. شرایط، از جمله تصمیمات سیاسی و اداری برای مدل اقتصادی که از حقوق هر دو طرف حمایت می‌کند، قبلاً لحاظ شده است." در ژانویه، عراق تفاهم‌نامه‌ای با مدیرعامل شرکت توتال، پاتریک پویان، درخصوص دریافت گاز طبیعی، انرژی پاک و زیرساخت‌ها امضا کرد. گفتگوها بین عراق و توتال برای اولین بار در ماه اکتبر گزارش شد. شرکت توتال در حال بررسی سرمایه‌گذاری در پروژه‌های گاز طبیعی عراق می‌باشد. عراق انتظار دارد تا در سال جاری توافق‌نامه‌ای نیز برای ساخت خطلوله صادرات نفت از جنوب استان بصره تا بندر عقبه اردن در دریای سرخ منعقد نماید. بنابر اعلام عبدالجبار ممکن است تا قبل از اواسط آوریل امسال یک توافق‌نامه چارچوب همکاری امضا شود.

عراق واردات بنزین و گازوئیل خود را در سال‌های ۲۰۲۱ و ۲۰۲۲ به ترتیب ۵۰٪ و ۹۰٪ کاهش خواهد داد. این کشور برای حمایت از تولید برق به حجم بسیار محدودی از واردات گازوئیل نیاز دارد. میزان تولید گاز کنونی عراق روزانه ۱/۵ میلیارد فوت‌مکعب است و در سال ۲۰۲۵ به ۴ میلیارد فوت‌مکعب در روز خواهد رسید. این کشور در سال ۲۰۱۰ توربین‌های گازی را با ظرفیت ۲۰ گیگاوات نصب کرد که روزانه به ۵ میلیارد فوت‌مکعب گاز نیاز دارد. در حال حاضر عراق از ایران گاز خریداری می‌کند و در تلاش است تا واردات خود را از قطر، قزاقستان و سایر تولیدکنندگان متنوع کند.

منبع: Bloomberg، ۲۸ مارس ۲۰۲۱

اعلام کشف اولین میعانات گازی در میدان شفق - آسمان کشور آذربایجان

شرکت دولتی نفت آذربایجان (سوکار) اعلام نمود که اولین میعانات گازی در میداين شفق- آسمان کشف شده است. همان‌طور که در بیانیه آمده است، در بلوک شفق- آسمان که بخشی از سهم آذربایجان در دریای خزر است، پس از رسیدن چاه اکتشافی به عمق ۷۱۸۹ متر گاز به همراه میعانات گازی کشف گردیده است. این نشان‌دهنده موفقیت‌آمیز بودن حفاری است. با این حال، اندازه‌گیری میزان و اندازه ذخیره، نیاز به حفاری یک چاه ارزیابی جانبی اضافی به سمت قوس سازه دارد. توافقنامه سرمایه‌گذاری مشترک بین سوکار و BP معروف به توافقنامه مشارکت در تولید (Production Sharing Agreement (PSA)) در بلوک شفق- آسمان در حال انجام است. این چاه توسط BP در عمق ۶۲۳ متری با استفاده از سکو نیمه شناور حیدر علی‌اف که توسط شرکت حفاری کاسپین (CDC) اداره می‌شود، حفر شد. حفاری در ۱۱ ژانویه سال ۲۰۲۰ آغاز شد. بلوک مذکور یک سیستم سازه‌ای زمین‌شناسی دریایی است که در سال ۱۹۶۱ کشف شد و در ۱۲۵ کیلومتری جنوب شرقی باکو است و ۱۱۰۰ مترمربع مساحت دارد. عمق آب در این بخش از ۶۵۰ تا ۸۰۰ متر می‌باشد. در ۷ اکتبر ۲۰۱۰، سوکار و BP توافقنامه ۳۰ ساله "در مورد اکتشاف، توسعه و تقسیم تولید بلوک دریایی شفق- آسمان در بخش آذربایجان دریای خزر" را امضا کردند. براساس این قرارداد، BP در سال ۲۰۱۲ یک بررسی لرزه‌نگاری سه بعدی در این بلوک انجام داد و محل اولین چاه اکتشافی را شناسایی کرد. بهره‌برداری از این چاه اکتشافی در سال ۲۰۲۰ صورت گرفت.

منبع: Socar، ۲۵ مارس ۲۰۲۱

کاهش قابل توجه واردات ال‌ان‌جی چین در ماه فوریه ۲۰۲۱

اگرچه واردات ال‌ان‌جی کشور چین در ماه ژانویه ۲۰۲۱ به دلیل سرمای شدید هوا بالاترین رکورد اخیر خود را زد اما واردات در ماه فوریه به دلیل افزایش قیمت محموله‌های ال‌ان‌جی در آسیا کاهش یافت. واردات ال‌ان‌جی چین در ماه ژانویه ۸/۴۹ میلیون تن بود که ۱۱/۷ درصد بالاتر از ۷/۵۹ میلیون تن واردات ال‌ان‌جی در ماه دسامبر ۲۰۲۰ است. واردات ال‌ان‌جی در ماه فوریه با ۳۴/۵ درصد کاهش به ۵/۵ میلیون تن رسید. افت دما در زمستان گذشته مصرف ال‌ان‌جی را افزایش داد که باعث افزایش واردات در ژانویه ۲۰۲۱ گردید. سرمای طاقت‌فرسا باعث سقوط دما در ۷ ژانویه امسال به ۱۹/۶- سانتیگراد در پکن شد که در ۵ دهه اخیر بی‌سابقه بوده است. قیمت محموله‌های ال‌ان‌جی آسیا در ماه ژانویه امسال روند رو به رشدی را شاهد بوده است، اما در ماه فوریه به دلیل توقف عرضه جهانی ال‌ان‌جی و تقاضای قوی برای ذخیره‌سازی آن برای زمستان، قیمت‌ها رکوردهای جدیدی را ثبت کردند. این امر برخی از مصرف‌کنندگان شمال شرقی آسیا را که به قیمت‌های بالا حساس بودند، به حاشیه برد و در ماه فوریه نیز باعث کاهش واردات ال‌ان‌جی

چین شد. چین در ماه ژانویه امسال از مبدا ۱۶ کشور و در ماه فوریه از ۱۳ کشور ال ان جی وارد نموده و در این ۲ ماه کشور استرالیا همچنان بزرگترین صادرکننده این محصول به چین بوده است.

منبع: Argusmedia، ۲۳ مارس ۲۰۲۱

برنامه قطرپترولیوم جهت تملک کامل قطرگاز ۱

شرکت دولتی قطرپترولیوم از ابتدای سال آتی میلادی تنها مالک پروژه ال ان جی قطر گاز ۱ خواهد بود و این موضوع با عدم تمدید توافقنامه مشارکت (JV) با طرفهای خارجی صورت خواهد پذیرفت. شرکت قطرگاز ۱ در زمان تاسیس در سال ۱۹۸۴ شرکتی مشارکتی بود که شرکت‌های قطرپترولیوم با سهم ۶۵٪، شرکت‌های توتال و اکسان موبیل هر یک با سهم ۱۰٪ و شرکت‌های ژاپنی ماروبنی و میتسویی نیز هر یک با سهم ۷/۵٪ آنرا تشکیل دادند و شامل ۳ خط تولید ال ان جی با ظرفیت ۱۰ میلیون تن در سال بود. مدیرعامل قطرپترولیوم اعلام کرد: این تملک، تمام عملیات‌های موفق شرکت قطرگاز ۱ در طی ۲۵ سال گذشته زمانی که اولین محموله ال ان جی کشور قطر صادر گردید را نیز دربر خواهد گرفت. اپراتور تاسیسات شرکت قطرگاز ۱ همچنان شرکت قطرگاز به نمایندگی از طرف شرکت قطرپترولیوم خواهد بود. تمایل به در اختیار گرفتن مالکیت کامل در حالی صورت می‌گیرد که قطر طرح توسعه افزایش تولید ال ان جی در مجموعه راس لفان را در دست اجرا دارد. با افتتاح اولین فاز این طرح که با اضافه شدن ۴ خط تولید تا سال ۲۰۲۵ همراه خواهد بود افزایش ظرفیت تولید ال ان جی به ۱۱۰ میلیون تن در سال خواهد رسید. اولین گاز از پروژه شرق میدان شمالی که قرار است خوراک خطوط تولید جدید را تامین کند قرار است در ۳ ماهه چهارم سال ۲۰۲۵ به خطلوله تزریق شود. در فوریه امسال شرکت قطرپترولیوم پروژه توسعه بخش ساحلی که بخشی از فاز اول طرح توسعه کلی است را به ارزش ۱۳ میلیارد دلار آمریکا به دو برنده ژاپنی و فرانسوی، مشارکت چیودا و تکنیپ واگذار نمود. در فاز دوم این طرح شرکت قطرپترولیوم قصد دارد تا سال ۲۰۲۷ با توسعه پروژه جنوب میدان شمالی ظرفیت تولید را به ۱۲۶ میلیون تن در سال برساند.

منبع: Argusmedia، ۳۰ مارس ۲۰۲۱

افزایش قیمت‌های ال ان جی به دلیل اختلال در کانال سوئز

مسدود شدن کانال سوئز باعث به تأخیر افتادن تحویل محمولات ال ان جی به اروپا شده و در بارگیری از صادرکنندگان عمده در قطر و ایالات متحده تأثیر مهمی خواهد داشت و به‌طور بالقوه باعث کمبود عرضه و افزایش قیمت جهانی ال ان جی در اوج فصل تابستان خواهد شد. اکثر خریداران ال ان جی آسیایی پس از این که کشتی ۴۰۰ متری Ever Given در ۲۳ مارس به گل نشست، تاکنون نسبت به تأثیر بسته شدن کانال بی‌اعتنا بوده‌اند، زیرا بیشتر کشتی‌های ال ان جی که مستقیماً تحت تأثیر قرار دارند، به مقصد اروپا هستند. اما انتظارات فزاینده از انسداد آبراه حداقل برای یک هفته این احتمال را افزایش داده است که بارگیری محموله‌های ال ان جی در تأسیسات مهم صادراتی در قطر و ایالات متحده با تأخیر مواجه شود و این امر بر تحویل محمولات به مقصد آسیا در ماه می و به‌صورت بالقوه فراتر از آن تأثیر می‌گذارد. براساس داده‌های ردیابی کشتی، در حال حاضر حدود ۱۰ کشتی ال ان جی تحت تأثیر بسته شدن کانال سوئز قرار دارند. حداقل شش کشتی برای تحویل محموله‌های ال ان جی به اروپا برنامه‌ریزی شده است، در حالی که سه مورد دیگر عازم آسیا هستند و مقصد کشتی دیگر مشخص نیست.

هر شش محموله به مقصد اروپا با ال ان جی قطری بارگیری شده است. کشتی ۲۶۷،۳۳۵ مترمکعبی راشیدا، که در تأسیسات راس لفان قطر بارگیری شده، قرار است در ۲ آوریل به ترمینال ۱۵/۶ میلیون تنی در سال Hook South انگلیس برسد. کشتی ۱۶۰،۱۰۶ مترمکعبی Corcovado LNG که در ۱۴ مارس بارگیری شده است، برای تخلیه ۳ آوریل در تأسیسات ۷/۴ میلیون تنی در سال Zeebrugge LNG در بلژیک برنامه ریزی شده است و انتظار می رود که کشتی ۱۴۸،۷۸۶ مترمکعبی Al Areesh پس از بارگیری محموله در ۱۵ مارس، در ۳ آوریل به ترمینال Rovigo ایتالیا که ظرفیت آن سالانه ۵/۷ تن است، برسد.

انتظار می رود که کشتی های Al Mafyar و Milaha Ras Laffan (به ترتیب با ظرفیت ۲۶۷،۳۳۵ و ۱۳۸،۲۷۰ مترمکعب) که در ۲۱ مارس در راس لفان قطر بارگیری شده اند، در ۱۰ آوریل وارد اروپا شوند، در حالی که قرار است کشتی Al Samriya (با ظرفیت ۲۶۱،۷۰۰ مترمکعب) که در ۲۲ مارس بارگیری نموده محموله خود را در ۱۱ آوریل به اروپا تحویل دهد. اگر Ever Given به مدت یک هفته دیگر آزاد نشود، تحویل محموله های قطری نیمه اول آوریل به اروپا تا اواخر آوریل به تأخیر می افتد. در حوزه آتلانتیک، موجودی ال ان جی کافی برای خریداران اروپایی امکان پوشش کمبود عرضه کوتاه مدت در ماه آوریل را فراهم می کند، اما تأخیر در سفرهای برگشتی کشتی های ال ان جی زیاد است و برنامه های بارگیری در راس لفان را عقب می اندازد و همچنین تحویل محموله ها در دوره های تعیین شده برای اروپا و آسیا را در ماه می به تعویق می اندازد.

داده های ردیابی کشتی ها نشان می دهد که ۶۳ فروند از ۸۴ کشتی که در ماه فوریه در راس لفان بارگیری شده، به آسیا ارسال شده اند. یک تاجر مستقر در سنگاپور در یک شرکت اروپایی اعلام کرد: "محموله ای که قرار بود در اوایل ماه می در راس لفان بارگیری شود، تا اواسط ماه می به تعویق می افتد. وی افزود: اگر کانال سوئز تا اواسط ماه آوریل مسدود شود، ممکن است تحویل محمولات ال ان جی در ماه ژوئن نیز تحت تأثیر قرار گیرد.

منبع: Argus، ۲۶ مارس ۲۰۲۱

رشد صادرات ال ان جی مصر در سه ماهه نخست سال

تعداد محموله های صادرات ال ان جی مصر در سه ماهه نخست سال جاری میلادی نسبت به مدت مشابه سال قبل بیش از ۴ برابر افزایش یافته است. به گزارش موسسه پلاتس، مصر از ابتدای سال میلادی تا ۲۱ مارس، در مجموع ۲۶ محموله ال ان جی به کشورهای مختلف جهان صادر کرده است. مقاصد صادراتی، کشورهای چین (با ۸ محموله)، هند (با ۴ محموله)، بنگلادش، کره جنوبی و سنگاپور (هر کدام با دو محموله) و کشورهای ژاپن، تایوان، پاکستان، کویت، بلژیک، ایتالیا، یونان و اسپانیا (هر کدام با یک محموله) بوده اند.

افزایش میزان صادرات ال ان جی مصر طی ماه های اخیر عمدتاً به دلیل رشد قیمت ها اتفاق افتاده است. این کشور در سه ماهه نخست سال قبل تنها ۷ محموله ال ان جی صادر نمود. اما با شروع کاهش شدید سطح قیمت ها از مارس سال گذشته در آسیا و رسیدن شاخص JKM به کف قیمتی ۱/۸۲۵ دلار به ازای هر میلیون بی تی یو در آوریل سال ۲۰۲۰، مصر صادرات خود را کاهش داد و تا پایان اکتبر تنها یک محموله صادر نمود. اما با افزایش سطح قیمت های ال ان جی از اواخر سال قبل و ثبت رکورد قیمتی ۳۲/۵ دلار در اوسط ماه ژانویه امسال، میزان تولید این کشور طی دو ماه آخر سال گذشته افزایش یافت و این کشور توانست در این مدت ۱۷ محموله ال ان جی عمدتاً به چین و هند و ترکیه صادر نماید.

مصر دو تأسیسات مایع‌سازی گاز طبیعی به نام‌های IDKO و Damietta دارد که در حال حاضر بخش عمده ال‌ان‌جی این کشور در تأسیسات IDKU تولید می‌شود. تأسیسات Damietta که از سال ۲۰۱۲ و به دنبال کاهش میزان تولید گاز داخلی در مصر به حالت تعلیق درآمد با تصمیم سهام‌داران، از فوریه سال جاری بازگشایی و مورد بهره‌برداری مجدد قرار گرفت. از زمان بازگشایی این تأسیسات تاکنون، سه محموله در آن تولید و بارگیری شده است. اولین محموله در ۲۲ فوریه به مقصد بنگلادش، دومین محموله در ۴ مارس به مقصد کره جنوبی و سومین محموله در ۱۱ مارس به مقصد بلژیک ارسال گردید. شرکت ایتالیایی انی با ۵۰ درصد سهم سهام‌دار عمده و بقیه سهام متعلق به دو شرکت مصری EGAS با ۴۰ درصد سهم و شرکت EGPC با ۱۰ درصد سهم می‌باشد.

به نظر کارشناسان چگونگی ادامه روند افزایشی تولید ال‌ان‌جی در مصر طی ماه‌های آینده و با آغاز گرمای هوا در تابستان مشخص نمی‌باشد زیرا نقطه سر به سر قیمت برای تولید ال‌ان‌جی در مصر ۵ تا ۵/۵ دلار به ازای هر میلیون بی‌تی‌یو است و لذا اگر قیمت‌ها همانند سال گذشته به زیر این محدوده قیمتی تنزل یابد ممکن است این کشور درصدد کاهش عرضه ال‌ان‌جی برآید. در هر صورت باید در نظر داشت که میزان عرضه گاز طبیعی در مصر با بهره‌برداری از میدان بزرگ گازی Zohr در سال ۲۰۱۷ و همچنین آغاز واردات گاز طبیعی از طریق خطلوله از اسرائیل از اوایل سال ۲۰۲۰ افزایش یافته و این کشور برنامه‌هایی برای استفاده از این موقعیت خود متصور می‌باشد که تشکیل یک هاب گازی در منطقه و نفوذ به بازار گاز طبیعی اروپا به کمک کشورهای همسایه از مهم‌ترین آنهاست.

منبع: S&P Global plats، ۲۲ مارس ۲۰۲۱

گزارش ویژه: اصل ۱۳۹ قانون اساسی و شرط داوری در قراردادهای بین‌المللی نفت و گاز

داوری در تجارت بین‌الملل، در اکثریت موارد روش منتخب برای حل و فصل اختلافات ناشی از قرارداد است چراکه روابط بین اشخاص و قراردادهای منعقد شده بین آنها که طبیعتاً به صورت تخصصی انجام شده‌اند، نیازمند روشی از حل و فصل اختلاف هستند که تخصصی تر از مراجع قضایی و کاملاً بی طرف باشد.

پروسه‌ی کوتاه رسیدگی در داوری و امکان انتخاب داور متخصص در زمینه‌ی موضوع مورد مراجعه از ویژگی‌های مثبت داوری است که آن را به یکی از ارکان اصلی حل اختلاف در تنظیم قراردادهای بین‌المللی تبدیل کرده است. اصل ۱۳۹ قانون اساسی برای داوری مقرر می‌دارد:

"صلح دعاوی راجع به اموال عمومی و دولتی یا ارجاع آن به داوری در هر مورد موکول به تصویب هیأت وزیران است و باید به اطلاع مجلس برسد. در مواردی که طرف دعوا خارجی باشد و در موارد مهم داخلی باید به تصویب مجلس نیز برسد. موارد مهم را قانون تعیین می‌کند."

ماده ۴۵۷ قانون آیین دادرسی مدنی در خصوص داوری مقرر می‌دارد:

"ارجاع دعاوی راجع به اموال عمومی و دولتی به داوری پس از تصویب هیأت وزیران و اطلاع مجلس شورای اسلامی صورت می‌گیرد. در مواردی که طرف دعوا خارجی و یا موضوع دعوا از موضوعاتی باشد که قانون آن را مهم تشخیص داده، تصویب مجلس شورای اسلامی نیز ضروری است."

تغییر رویکرد موجود در قانون اساسی نامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۵۶/۳/۱۷ با تصویب قانون اساسی نامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۹۵/۲/۲۷ در خصوص امکان رجوع به داوری در قراردادهای بین‌المللی:

بند ۳۵ ماده ۳۵ قانون اساسی نامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۱۳۵۶ صراحتاً "دادن اختیارات برای سازش و تعیین داور در مورد اختلافات و دعاوی شرکت و به‌طور کلی هر اقدامی که برای حفظ حقوق شرکت لازم باشد" به‌عنوان یکی از اختیارات هیأت مدیره شرکت ملی نفت ایران برای انجام وظایف مصرح در اساس نامه مورد شناسایی قرار داده بود در حالی که در قانون اساسی نامه شرکت ملی نفت ایران مصوب ۹۵ این بند حذف گردیده و در ماده ۳۳ در بندهای ۶، ۹ و ۱۰ در باب وظایف و اختیارات هیأت مدیره این گونه اشعار می‌دارد:

بند ۶- بررسی و صدور مجوز عقد قراردادهای شرکت و رفع اختلافات مربوط به قراردادها با رعایت قوانین و مقررات مربوط

بند ۹- ارسال قراردادهایی که براساس قانون باید به اطلاع مجلس شورای اسلامی برسد به وزارت نفت

بند ۱۰- ارسال قراردادهایی که بین شرکت و دولت‌های خارجی منعقد می‌شود به وزارت نفت جهت طی مراحل قانونی

تفسیر شورای نگهبان از اصل ۱۳۹:

شورای نگهبان سه تفسیر عمده از اصل ۱۳۹ در مقاطع مختلف زمانی ارائه داده است که به‌طور خلاصه می‌توان ذیلاً به آنها اشاره کرد:

۱- عمل دولت و یا هر مقام مسئولی که به استناد تصویب مجلس است فقط در محدوده مصوبه، قانونیت دارد و خارج از آن می‌باید به تصویب مجلس برسد لذا تصرف در قراردادهای موجود نیز در موارد جزئی چنانچه خارج از تصویب مجلس باشد نیاز به تصویب مجلس دارد. یادداشت تفاهم بین نمایندگان دولت و طرف‌های خارجی چنانچه ایجاد تعهد کند بایستی ضوابط قانون اساسی از جمله اصل ۱۳۹ و اصل ۷۷ (عهده‌نامه‌ها،

مقاله‌نامه‌ها، قراردادها و موافقت‌نامه‌های بین‌المللی باید به تصویب مجلس شورای اسلامی برسد) نسبت به آن رعایت شود.

۲- اصل ۱۳۹ قانون اساسی صراحت دارد که صلح دعاوی راجع به اموال عمومی و دولتی در صورتی که طرف دعوی خارجی باشد، باید علاوه بر تصویب هیأت وزیران به تصویب مجلس نیز برسد و هیچ‌گونه استثنائی هم پیش‌بینی نشده و از این جهت موردی برای تفسیر آن ندارد.

۳- انجام تشریفات مذکور در اصل ۱۳۹ قانون اساسی منحصراً مربوط به صلح دعاوی راجع به اموال عمومی و دولتی و یا ارجاع دعاوی به داوری می‌باشد و شامل طرح دعوی در مراجع قضایی نمی‌باشد. در مواردی که حقوق و اموال عمومی و دولتی مورد تعدی قرار گیرد جمهوری اسلامی ایران با توجه به قانون اساسی می‌تواند برای احقاق حقوق مزبور اقدامات لازم، از جمله طرح دعوی در مراجع قضایی اعم از داخلی و خارجی، معمول دارد.

هم‌چنین جمهوری اسلامی ایران می‌تواند به وسیله وزارت‌خانه‌ها و یا سازمان‌های ذی‌ربط اقدامات مزبور را انجام دهد.

رأی شماره ۱۳۸ - ۱۳۹ مورخ ۲۲ خردادماه ۱۳۹۱ هیأت عمومی دیوان عدالت اداری:
در این رأی هیأت عمومی دیوان عدالت اداری اقدام به ابطال مصوبه هیات وزیران به شماره ۱۶۸۶۹۲/ت/۳۶۹۵۹-هـ-۱۶/۱۲/۸۵ در ارتباط با تجویز ارجاع امر به داوری فی‌مابین سازمان منطقه آزاد کیش و شخصی حقیقی نمود با این استدلال که اخذ مصوبه هیأت وزیران در اجرای اصل ۱۳۹ قانون اساسی برای داوری، باید همزمان با انعقاد قرارداد باشد. متن رأی به شرح ذیل است:

"نظر به این که مصوبه معترض عنه پس از تنظیم قرارداد داوری صادر شده است و مفاد اصل ۱۳۹ قانون اساسی در آن رعایت نشده است. خلاف قانون تشخیص داده می‌شود و با استناد به بند یک ماده ۱۹ و ماده ۴۲ قانون دیوان عدالت اداری ابطال می‌شود."

دکترین حقوقی در خصوص شرط داوری در قراردادهای بین‌المللی نفت و گاز
در حال حاضر وحدت نظری در خصوص اصل ۱۳۹ و ماده ۴۵۷ وجود ندارد و عمدتاً در باب استنباط از این ماده چهار نظر عمده وجود دارد:

عده‌ای از حقوق‌دانان معتقدند ممنوعیت ماده در ارجاع امر به داوری مربوط به زمانی است که اختلاف بروز و در دادگاه مطرح شده باشد و ارجاع اموال موضوع ماده قبل از بروز اختلاف به داوری فاقد اشکال می‌باشد. چرا که در ماده به این موضوع اشاره شده که ارجاع دعاوی مربوط به اموال عمومی و دولتی به داوری ممنوع است و نه تنظیم قرارداد داوری. لذا این گروه بین اصل ارجاع دعاوی به داوری و قبول شرط داوری قایل به تفکیک هستند و قبول شرط داوری را فاقد هرگونه ممنوعیت می‌پندارند.

طیفی دیگر از حقوق‌دانان در تفسیر این ماده قایل به تفکیک بین مواردی هستند که دولت اعمال حاکمیت کرده و مواردی که اعمال تصدی می‌کند و در صورت اخیر یعنی اعمال تصدی ارجاع به داوری را فاقد مشکل می‌دانند و قایل به این عقیده و نظر هستند که در زمان اعمال تصدی دولت در مقام تاجر است و نمی‌تواند به ممنوعیت فوق استناد کند.

دسته دیگر از حقوق دانان بین ارجاع دعاوی داخلی و بین‌المللی قایل به تفکیک شده و در دعاوی داخلی معتقد به ممنوعیت دولت به ارجاع امر به داوری و در دعاوی بین‌المللی با توجه به مخالفت استناد به ماده فوق آنرا بر خلاف اصل حسن نیت تلقی می‌کنند و معتقدند این موضوع خلاف اصل حسن نیت است که دولت در زمان بروز اختلاف با عنایت به ایراد عدم اهلیت بخواهد از تعهدات خود شانه خالی کند.

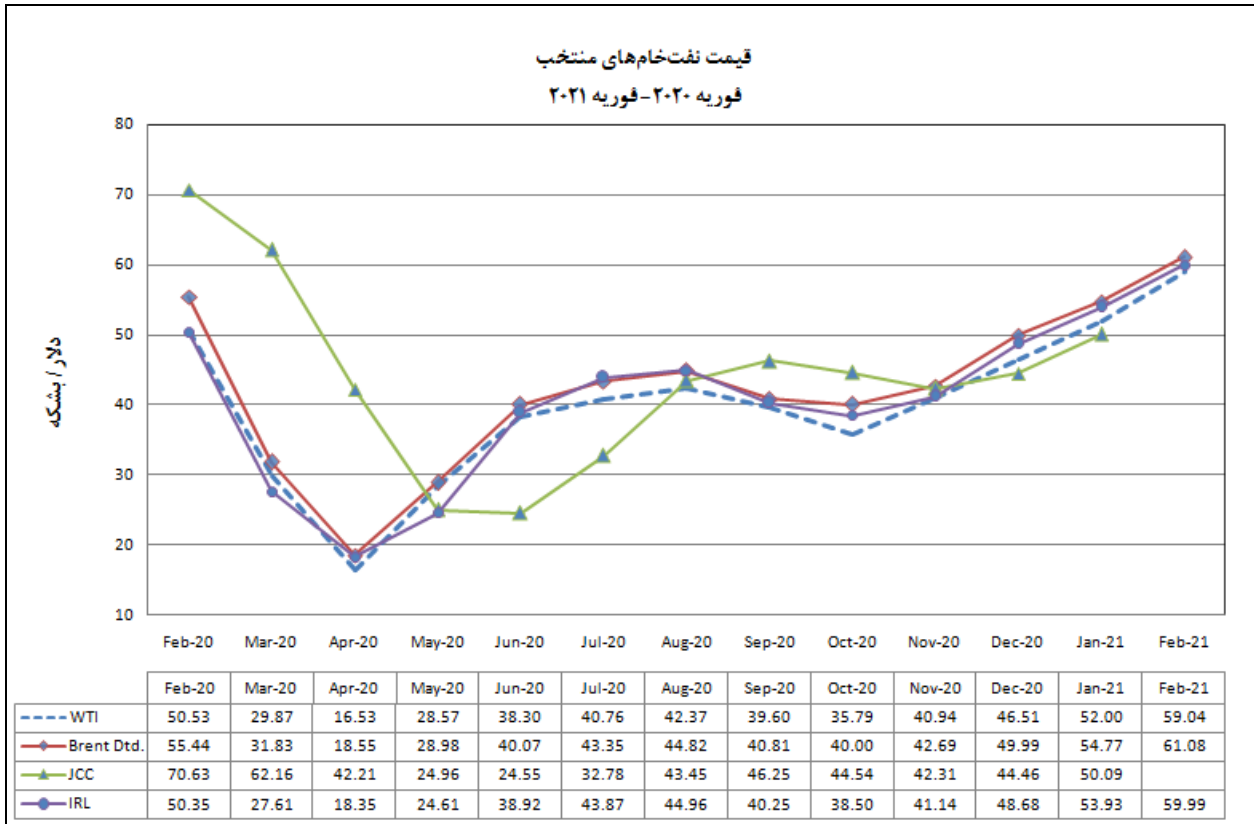
طرفداران نظر چهارم در آرای خود به این موضوع قایل هستند که با وصف ممنوعیت فوق در هر مورد مادام که مخالفت هیات وزیران رسماً اعلام نشده باشد، اصل بر صحت و نفوذ شرط داوری است. برخی آرا صادره در مراکز داوری سازمانی مانند مرکز داوری اتاق بازرگانی ایران این نظر را تقویت می‌کند.

رویه اجرایی حاکم در خصوص ارجاع به داوری در قراردادهای صنعت نفت

قراردادهای نفتی معمولاً بین شرکت‌های دولتی نفتی، شرکت‌های چند ملیتی، تراست‌ها و دولت‌ها از کشورهای مختلف با نظام‌های حقوقی متعدد منعقد می‌گردند. فعالیت‌ها در این عرصه بسیار متنوع است و امکان بروز اختلاف بین طرفین قرارداد امری محتمل و معمول است لذا استفاده از روش داوری در قراردادهای مزبور به جهت کنترل بیشتر طرفین بر جریان رسیدگی، تضمین بی‌طرفی، محرمانه بودن جریان رسیدگی و... همواره در صنعت نفت مورد استفاده قرار می‌گرفته است.

با توجه به محدودیت‌های پیش‌بینی شده در قانون و با در نظر گرفتن تفاسیر شورای نگهبان و دکترین حقوقی در این حوزه، رویه اجرایی فعلی در صنعت نفت، پیش‌بینی بند داوری در قراردادها است ولیکن به جهت رعایت اصل ۱۳۹ قانون اساسی در قراردادهای بین‌المللی صنعت نفت قید می‌گردد اجرای بند داوری در زمان وقوع اختلاف برای طرف ایرانی، موکول به اخذ مجوزات لازم توسط طرف مزبور است هر چند که به نظر می‌رسد شرط مزبور به لحاظ عملی برای ارجاع اختلافات به داوری ثمره‌ای ندارد و لیکن به جهت رفع تناقض با قوانین لازم‌الاجرا در بند داوری گنجانده می‌شود.

منابع: www.shora-rc.ir ، www.ac.ir/article-3140 ، ۹۹/۱۱/۱

ضرایب تبدیل

	m ³ Gas	ft ³ Gas	Million Btu	Therm	G J	Kilowatt Hour	الان‌جی m ³	الان‌جی Ton
m ³ Gas	1	35.3	0.036	0.36	0.038	10.54	171×10 ⁻⁵	725×10 ⁻⁶
ft ³ Gas	2.83×10 ⁻²	1	102×10 ⁻⁵	102×10 ⁻⁴	108×10 ⁻⁵	0.299	5×10 ⁻⁵	2×10 ⁻⁵
Million Btu	27.8	981	1	10	1.054	292.7	0.048	192×10 ⁻⁴
Therm	2.78	98.1	0.1	1	105.448×10 ⁻³	2927	48×10 ⁻⁴	192×10 ⁻⁵
GJ	26.3	930	0.95	9.5	1	277.5	0.045	0.018
Kilowatt Hour	949×10 ⁻⁴	3.3	3415×10 ⁻⁶	34.18×10 ⁻³	36×10 ⁻⁴	1	162×10 ⁻⁶	65×10 ⁻⁶
الان‌جی m ³	584	20631	21.04	210.4	22.19	6173	1	0.405
الان‌جی Ton	1379	48690	52	520	54.8	15222	2.47	1

منبع: Energy Intelligence Group

تهیه کنندگان:

خانم‌ها: تمیزی - آریانا - هرویان - دارایی
آقایان: ابوحمزه - بهشتی - سیاهی - قنبری